

ПРОЛЕТАРИ ВСІХ КРАЇН, СДНАЙТЕСЯ!

Наукова бібліотека
Одеського університету
ім. І. І. Мечникова

За наукові каядри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 25 (1478). 18 ЧЕРВНЯ 1982 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

ВІДДАМО СВОЇ ГОЛОСИ ЗА КАНДИДАТІВ

БЛОКУ КОМУНІСТІВ ТА БЕЗПАРТІЙНИХ!

КАНДИДАТИ В ДЕПУТАТИ ДО МІСЦЕВИХ РАД ВІД ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ім. І. І. МЕЧНИКОВА: РЕКТОР УНІВЕРСИТЕТУ ПРОФЕСОР В. В. СЕРДЮК, СТУДЕНТКА БІОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ Н. М. ЧЕМЕРЕСЮК, ДОКТОР ІСТОРИЧНИХ НАУК, ЗАВІДУЮЧИЙ КАФЕДРОЮ НОВОЇ І НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ПРОФЕСОР С. І. АППАТОВ, ДОЦЕНТ ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В. О. ФАБІАНСЬКА.

Увага! Йде сесія.

НА ЗАХИСТІ У ХІМІКІВ

У Великій хімічній аудиторії хімічного факультету третій день проходить захист дипломних. Щодня в середньому захищаються по десять студентів — і денно і вечірнього відділень разом. Сьогодні черга за наступною «десяткою».

Біля дошки студент стаціонару С. Гончаров. Члени екзаменаційної державної комісії — доктор хімічних наук фізико-хімічного інституту Н. П. Єфлюшина (голова комісії), декан факультету зав. кафедрою органічної хімії доцент А. А. Колесник, професори Л. Д. Скрильов, А. А. Еннан, доценти Ю. М. Анісімов, І. Л. Оленович, А. І. Присяжнюк — з великою увагою (і, звичайно ж — з тривогою) слідкують за кожним словом

виступаючого. Тема дипломної складна: «Вивчення можливостей застосування макроциклічних комплексів в реакціях нуклеофільного приєднання». Голосно, чітко, впевнено лунає розповідь про активність ацетатів і карбонатів калію та натрію поряд з кран-ефірами в реакціях специфічної кислоти з різними сполуками. Розвивати думку допомагають численні схеми, що висять на дошках. Впевнена відповідь на захисті ще раз засвідчує, що Сергій Гончаров всі п'ять років вчився по-справжньому, з піднесенням, цілеспрямовано, був вимогливим до самого себе, ніколи не знав творчого спокою. І як політектор групи спочатку, потім одноразово і академсектор курсу і член сту-

дентського деканату, активний учасник спортивної та художньої самодіяльності. Встигав вчитись на «відмінно» і робити перші, проте сміливі самостійні кроки в науку. Саме тому в його характеристиці, оголошений на весь зал, підкреслюється: «Має теоретичну підготовку з спеціальністі і відмінно володіє технікою експерименту». От і в дипломній грунтівно підсумовуються результати цікавих досліджень по визначеню оптимальних умов проведення синтезів кислот від певних солей, залежність виходу продуктів від співвідношення різних хімічних сполук тощо.

Рецензент — доцент В. І. Галібей відзначає дослідження як надзвичайно цікаве

і перспективне, давши йому високу оцінку.

З не меншим успіхом захищається студентка денного відділення Г. Резнік, говорячи про вивчення кінетики алкімірування барієвих хелатів ацетоцтового ефіру з застосуванням макроциклічних комплексів. Відчувається, що перед аудиторією висту-

пованому чудові спеціалісти. І свідчать про це не лише студенти стаціонару.

За кафедрою дипломантка-вечірниця Н. Колкер змістово і грамотно, як хімік, розповідає про синтез і властивості германію, який ретельно досліджувала. Результати досліджень, висновки красномовно говорять про самостійність і цілеспрямованість дослідниці, котра справилась з поставленим завданням близькуче. І в той же час вона працює лаборантом хімічного кабінету в середній школі № 50, нерідко приходить в класи до учнів як учитель хімії. Високі думки про її роботу, про її здібності експериментатора і рецензент — доцент О. М. Пуріч і науковий керівник — доцент Л. І. Сейфулліна. («Побільше б нам таких дипломантів!» — сказала осстання в своєму заключному виступі).

Успішно захищають свої творчі кроки в науці студенти-вечірники Г. Давиденко, Є. Колчинський, Т. Абанкіна, Л. Гарам і т. д. Ці студенти, навчаючись в університеті, працюють одноразово в вузівських, шкільних чи заводських лабораторіях, в клініках Одеси та області, підно поєднують науку з практикою.

А МИХАЙЛОВ

ЗАВЕРШИМО СЕСІЮ ЯК НАЙКРАЩЕ

ЕКЗАМЕН — ніби дзеркало, що чітко виявляє, наскільки кожний студент і навіть кожна група добросо вісно до нього підготувались. Всі плюси і мінуси розкриваються відразу. Помітно це і в другій групі істориків-першокурсників, котрі складають зараз історію КПРС. Вже склали на «відмінно» комсоморський курс, член КПРС О. Петрик, його заступник з ідеологічної роботи В. Шпак, студентка А. Снігурівська, опікун «добрі» заслужили Л. Циганенко, А. Харитоніна (староста групи), а «трійки» — М. Отченаш, О. Непотенко.

Слухаючи відповіді із цих студентів, і інших, бачиш, що в колективі досить швидко стабілізується певна (традиційна) картина: і зимова сесія, і атестація одразу виявили в групі найсильніших і найслабших. І, здається, картина ця вже не буде особливо мінятись. Цей студент — перший, цей — останній... Що ж, виходить все стає на «своїй» місці.

Студентка Т. Тарасенко на

всі три питання свого білета дає нечіткі відповіді, не розуміє різниці між тактикою і стратегією більшовиків під час першої імперіалістичної війни. То ж і заслужила «трійку» і строгі слова екзаменатора — доцента кафедри історії КПРС А. П. Іванова: «Як же так?! Ми стільки про це говорили

Тому не дивують слова Аркадія Петровича: «Ви ж прийшли до нас із школи відмінниками, проходили строгий конкурс, а тепер — «задовільно»! (І це в той час, коли першокурсник, за неписаним законом, всіма силами ще повинен довести, що він — справжній студент!). Виходити, правий

з повною віддачею сил».

І це в той час, коли і історія КПРС, і всі інші дисципліни викладаються на факультеті на високому творчому рівні, в обладнаних новітніми ТЗН кабінетах, котрі з року в рік поліпшуються. 70 грунтovих лекцій, 70 змістовних семінарських занять лише з історії КПРС

роба «лівізни» в комунізмі», положення якої — не боятись більшовикам, комуністам брати участь в реакційних профспілках з тим, щоб добре знати їх, критикувати, щоб проводити політику Комуністичної партії, виривати з-під впливу їх вождів робочий клас — широко демонструє на прикладах участі комуністів Франції, Італії, Скандинавії в своїх парламентах. Ряд питань додаткових — оцінка «п'ять». Студентка Л. Рукавишникова на всі питання свого білета теж відповідає чудово, без затримки, хоча на додаткових дещо збивається; не заважає вдумливо і систематично проглядає сьогоднішню пресу, щоб чіткіше орієнтуватися в сучасних подіях історії, одержує «четверку».

47 процентів — такий якісний показник успішності групи № 2. І, зробивши, деякі аналізи, я переконуюсь в одному: якби оті 12 трієчинків та працювали по-справжньому, якість навчання групи була б набагато вищою.

А. ЧЕРКАСЬКИЙ.

ДЗЕРКАЛО КОЛЕКТИВУ

на лекціях, розбиралі всі ці питання на семінарських заняттях, конспектували — і так слабко розуміти курс, який вчили цілій рік! Очевидно, ні конспекти лекційні, ні конспекти за першоджерелами по-справжньому не вели, на лекціях і семінарах присутні були формально...». Не краще від цієї студентки відповідають О. Решетило, С. Шульга та інші. В групі 12 студентів встигли зарекомендувати себе твердими «трієчинками».

комсомор курсу О. Петрик, коли шкодує, що малувато в групі юнаків та дівчат, які пройшли трудову школу життя, побували в армії — тільки з такими людьми, підкresлює Олександр, можна працювати повною мірою. Цю думку підтверджує і другий екзаменатор — асистент кафедри історії КПРС С. Д. Кучеренко: «Група загалом хороша, але не всі вчораши учні, що стали сьогодні студентами, відносяться до вузівського навчання свідомо,

— велика школа, що здатна дати глибокі знання з предмету, вчить широко розуміти сучасні соціальні, національні, економічні, політичні, ідеологічні, культурні проблеми нашого народу, міжнародне становище, визвольний рух і т. д. Показово, що основна частина групи засвоїла курс твердо, глибоко.

З великим задоволенням слухаєш відповіді відмінника Ю. Черненка про VI Празьку конференцію, про роботу В. І. Леніна «Дитяча хво-

Іспит з наукового комунізму

Державний екзамен з наукового комунізму складають випускники англійського відділення факультету РГФ. Складають вже другий день. Вчора з 14 студентів 8 отримали п'ятірки, 3 — «четвірки» і лише 3 — «задовільно». Сьогодні кращих оцінок більше, менше «трійок». Серйозних педагогів (основна ж частина іде в школи) виховав факультет, є чим пішатись.

В урочистій обстановці проходить розмова про проблеми, закономірності, сутність розвитку людства на різних етапах історії, а особливо — сьогодні, чимало уваги приділяється завтрашньому дню суспільства. На «відмінно» відповідають студенти Т. Куз, Л. Флорі, а Т. Обоянська одержує «четвірку», бо недостатньо висвітлила історію свого питання, без чого, звичайно, не можна чіткіше бачити і розуміти перспективу його розвитку. Студентка І. Садиліна відповідає на питання: «Критика «правого» і «лівого» ревізіонізму з основних питань стратегії і тактики комуністичних партій», робота В. І. Леніна «Марксизм і ревізіонізм». Відчувається: випускниця не прийшла на екзамен складати зазубрену букву підручника, а по-справжньому виявить свій рівень знань, світогляд, котрій достаточно сформувався в стінах рідного університету, складовими елементами якого стали і глибоке засвоєння марксистсько-ленинського вчення та партійних документів нашого часу, духовного багатства людства, а також учбова, наукова, педагогічна практика, неспокійна комсомольська і громадська діяльність на протязі п'яти років — як академсектор курсового бюро КСМ, політінформатор групи, член гуртка телеграфістів, школи пionерського ватажка, молодого лектора, член студради гуртожитку № 4, активний боець будівельних загонів, автор цікавої роботи з наукового комунізму, за яку отримала грамоту від райкому ЛКСМУ Жовтневого району, молодий літературознавець. Така випускниця факультету РГФ Ірина Олександровна Садиліна, яку завтра чекає напруженна педагогічна і наукова діяльність.

— Такі майже всі випускники факультету РГФ в цьому році, — говорить доцент кафедри наукового комунізму С. І. Дмитрова.

І викладачеві віриш не тільки на слово. Факт, як то кажуть, перед вами. Навіть голова державної комісії — старший науковий співробітник кафедри наукового комунізму Московського університету ім. М. В. Ломоносова О. І. Полтарацький з задоволенням стверджує:

— Ваш університет готове студентів політично свідомих, зрілих, знаючих. Відверто кажучи, для мене трохи дивно, що ось, наприклад, на цьому факультеті випускники, виявляється, найбільше люблять, поряд зі своїм профілюючим предметом, саме науковий комунізм, який вимагає і великих знань з історії філософії взагалі, і широких політичних інтересів. А це, згодиться, дуже важко. Чудова студентська молодь у вас і, зазначу, — викладач зокрема, який зміг такий предмет зробити улюбленним.

Веде екзамен доктор історичних наук, професор вищої партійної школи м. Одеси О. Ф. Чумак. Задає додаткові питання, уважно слухає, студентів: добре знають свої питання Т. Євса, І. Камінська (Стройнова), Н. Розенберг, Г. Балакур, С. Рахуба. Розмова йде про науковий комунізм, як про складову частину марксистсько-ленинського вчення, про роботу В. І. Леніна, про соціалістичний інтернаціоналізм — як принцип взаємовідношень соціалістичних країн, про комплексний підхід в атеїстичному вихованні в світлі рішення XXVI з'їзду КПРС, про сутність Паризької комуни, про питання, що стають темою творчої бесіди старшого і молодшого покоління, в основі якої лежить глибоке розуміння закономірностей і перспективи розвитку всього суспільства.

А. БОРИСОВ.

Пройшов державний екзамен з наукового комунізму на фізичному факультеті. Підведені підсумки роботи студентів - випускників в галузі суспільно-політичних дисциплін. Відзначено відразу: хід екзамену показав в цілому досить хороший рівень підготовки майбутніх спеціалістів, їх політичну і професіональну зрілість.

Екзамен завжди залишається екзаменом. Більшість студентів з відчуттям відповідальності віднеслась до його підготовки, добросовісно працювала і в процесі вивчення курсу, і в період безпосередньо перед екзаменом. Не можна стверджувати, звичайно, що не було і певних затрат, недоліків в цій роботі, що ряд відповідей прозвучали досить перенесливо. Але значна частина випускників показала не тільки прекрасні знання, а і

вміння пов'язувати їх з явищами навколошнього життя. І в цьому відношенні відрізняється той факт, що багато випускників - фізиків показують широкий політичний кругозір, пов'язують свою професіональну підготовку і свої професіональні інтереси з широкими соціальними проблемами.

Позитивним є і той факт, що якість успішності на державному екзамені ось уже кілька років підряд залишається досить стабільною: складає 87—88 проц. Це, звичайно, результат роботи викладачів всіх суспільних наук. І в цьому відношенні екзамен з наукового комунізму узагальнює те, що пророблено викладачами історії КПРС, філософії і політичної економії. Це, звичайно, приносить свої плоди.

Залишається побажати студентам випускникам фізичного та інших факультетів успішно завершити свою освіту, та успішно працювати на благо любомої Вітчизни!

Ф. РЕЗНИК,
доцент кафедри
наукового
комунізму ОДУ.

Готуються до сесії. Студентка IV курсу біохімічного факультету, відмінниця навчання, член комсомольського бюро факультету А. Передерій і аспірант кафедри фізіології людини і тварин Берете Наморі (Гвінея) за вивченням динаміки мозкового кровообігу у собаки. Фото М. РИЖАКА.

НА ВИЩІЙ ОСНОВІ

АГРАРНА ПОЛІТИКА КПРС І ДАЛЬШЕ
ЗМІЩЕННЯ СОЮЗУ РОБІТНИЧОГО КЛАСУ,
КОЛГОСПНОГО СЕЛЯНСТВА ТА ІНТЕЛІГЕНЦІЇ

В міру зближення сільськогосподарської праці з промисловим колгоспним селянством дедалі більше набуває рис схожості з робітничим класом.

Велику роль у цьому багатосторонньому процесі відіграє аграрна політика партії, яка спрямована на надійне постачання країни продовольством і сільськогосподарською сировиною, всемірне вдосконалення соціальних відносин на селі, зближення матеріального і культурного рівня життя міських і сільських трудівників, підвищення добробуту всього радянського народу. Про це наголошується в постанові ЦК КПРС «Про 60-у річницю утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік».

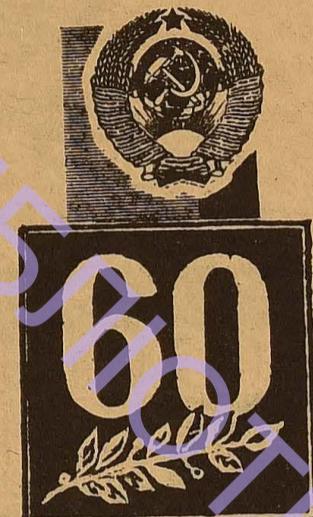
Саме поняття «агарно-промисловий комплекс», що виникло останніми роками в нашій країні, відображає глибокі зміни в розвитку сільськогосподарських виробництв, які дедалі більше пепреплітаються з промисловими. Це веде до дальнього зміщення зв'язків між робітничим класом, колгоспним селянством, народною інтелігенцією, між трудівниками міста і села.

Під впливом дедалі більшої індустриалізації сільськогосподарського виробництва відбулися значні зміни в соціальній структурі сільського населення. Вони насамперед полягають у збільшенні частки робітників у сільськогосподарському виробництві. В радгоспах країни нині працюють 7 мільйонів робітників. Зростає їх кількість у галузях, які обслуговують сільське господарство, — у будівництві, «Сільгосттехніці», хімічній службі, водному, господарству і т. д.

Однак збільшення питомої ваги радгоспів у сільськогосподарському виробництві анітрохи не применує значення колгоспів, які, поряд з державними підприємствами, були і є основою соціалістичного сільського господарства. Зрозуміло, колгоспи не лишаються незмінними. Нині за насиченістю технікою, за формами організації виробництва та оплати праці вони дедалі більше наближаються до промислових і сільськогосподарських державних підприємств.

Відбуваються глибокі зміни в соціальному житті колгоспного селянства. Його праця дедалі більше перетворюється в різновид індустриальної. На селі зростає кількість механізаторів та інших працівників, зв'язаних з обслуговуванням найновішої техніки. Великий вплив на сільське життя спроявляє зміна форм організації та оплати праці колгоспників, застосування системи соціального забезпечення, встановленої для робітників і службовців.

Говорячи про зміни в сільському житті, не можна обминути дедалі зростаючого розмаху житлового і соціально-культурного будівництва. За останні 15 років на селі споруджено житлові будинки загальною площею понад 500 мільйонів квадратних метрів. Майже кожна друга сім'я справила новосілля. Значно поліпшився рівень освіти. За останнє десятиріччя частка колгоспників з повною і неповною середньою освітою зросла з 39 до 60 з лише 60% процентів. Зріс кількісно і якісно прошарок інтелігенції — агропарти

номів, зоотехніків, лікарів, учителів, культураторів.

Ці тенденції набувають дальнього розвитку в одинадцятій п'ятирічці, в якій здійснюється широка програма підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва і соціально-культурного будівництва, поліпшення побутових умов сільських трудівників.

Розвиваючи і конкретизуючи аграрну політику партії, XXVI з'їзд КПРС на перший план висунув завдання поліпшення в найкоротший строк постачання населення продовольством. На його розв'язання спрямована Продовольча програма, прийнята травневим (1982 року) Пленумом ЦК КПРС, в якій намічено пов'язати в один вузол усі ланки аграрно-промислового комплексу, тісніше зімкнути сільське господарство з галузями, що займаються зберіганням і переробкою його продукції.

Кожен з нас, безперечно, звернув увагу на такі рядки в Продовольчій програмі: «...прискорене і стало нарощування виробництва зерна — ключова проблема в сільському господарстві». Перед хліборобами ставиться завдання у найкоротші строки забезпечити зростаючі потреби країни у високоякісному продовольчуому і фуражному зерні. При цьому наголошується, що основний шлях нарощування виробництва зерна — повсюдне підвищення врожайності. Необхідно піднести за десятиріччя врожайність зернових культур на 6—7 процентів. Послідовне втілення аг-

арарної політики партії дозволило добитися значних успіхів у розвитку зернового господарства країни. Трудівники села довели середньорічний обсяг виробництва зерна в десятій п'ятирічці до 205 млн. тонн, що в разрахунку на душу населення складає 785 кг. Намічається збільшити середньорічне виробництво зерна в одинадцятій п'ятирічці до 238—243 млн. тонн, а в дванадцятій п'ятирічці — до 250—255 млн. тонн. Це дозволить задовільнити потреби в продовольчому зерні, а також постійну кількість його виділити на розвиток тваринництва, забезпечивши цим самим зростання виробництва м'яса, молока, яєць та інших продуктів цієї галузі.

Здійснення Продовольчої програми — всенародна справа. Адже нині у виробництві зерна і м'яса беруть участь не тільки сільськогосподарські працівники, а й колективи промислових підприємств, наукових лабораторій. Майже 60 процентів затрат на виробництво продукції полів і ферм припадає на промислові підприємства.

Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва передбачає дальнє його переведення на індустріальну основу. Велика роль у цьому працівників машинобудування. На них покладається величезне завдання технічного переозброєння галузі. Йдеться не тільки про кількісне зростання техніки, а й про нову її якість.

133 виробничих об'єднання, 22 науково-дослідних інститути України беруть участь у створенні техніки для села.

Прискореному розвитку сільськогосподарського машинобудування партія надає величезного значення. З ініціативи товариша Л. І. Брежнєва підприємства цієї галузі, які споруджуються і реконструюються, визнано будовами особливої державної ваги. У нинішній п'ятирічці намічається створити 760 видів машин і устаткування нового покоління.

Зрозуміло, виробництво нової техніки для села не тільки завершується на підприємствах машинобудування. В цілому в її створенні беруть участь десятки інших галузей. Мабуть, тепер немає такого підприємства, яке прямо чи непрямо не працює на потреби сільського господарства.

Життя показує, як багато важать дружні, спільні зусилля колективів промислових підприємств, колгоспів і радгоспів.

Наполеглива робота по ребудові сіл, по створенню в них належних культурно-побутових умов дає свої результати, які проявляються у зменшенні відливу сільського населення, у створенні стабільних трудових колективів колгоспів і радгоспів.

Д. ВІРНИК,
доктор
економічних наук.

ДЕНЬ НАУКИ НА ЗАВОДІ

Велике задоволення викладачам кафедри історії Української РСР, історіографії та джерелознавства принесла участя в проведенні Дня науки в робітничому колективі заводу фрезерних верстатів ім. С. М. Кірова.

День науки, що відбувся 8 червня, був присвячений важливій історичній даті — 1500-річчю заснування м. Києва і пройшов під девізом: «Київ дорогий кожній радянській людині, він дорогий нам славним минулум, своїми героїчними революційними традиціями...» (Л. І. Брежнєв).

День науки на цьому заводі кафедра проводила разом з Одеським обласним відділенням Товариства охорони пам'ятників історії і культури та разом з дирекцією заводу — в зв'язку з тим, що колектив підприємства є активним членом даного Товариства.

Конференцію відкрив голова правління Товариства тов. Стafeєв. Про роботу заводської первинної організації товариства по підготовці до ювілейної дати — 1500-річчя м. Києва — розповів директор заводу.

Колектив кафедри до Дня науки підготував 5 доповідей. Доповідь на тему «1500-річчя Києва — свято всіх народів Батьківщини, демонстрація торжества ленінської національної політики КПРС і Радянської держави» підготували завідуюча кафедрою З. В. Першина і доцент А. Д. Бачинський.

Учасники конференції з

великим інтересом прослухали доповідь старшого викладача кафедри Т. Н. Попової — «Походження Києва і його роль у виникненні Київської Русі — колиски трьох братніх народів — російського, українського і білоруського». Доповідь на тему «Братерська дружба російського, українського і білоруського народів та її увіковічення в пам'ятниках історії і культури» з великом піднесеним прочитав доцент П. Г. Чухрій. Критиці буржуазних і буржуазно-націоналістичних теорій походження і розвитку Київської Русі була присвячена доповідь доцента Н. І. Калюжко. Про революційні, бойові і трудові традиції міста-героя Києва і їх увіковічення в пам'ятниках історії і культури широко, змістово розповів присутнім доцент кафедри В. І. Воробей.

Досвід проведення Дня науки кафедрою історії Української РСР, історіографії та джерелознавства, на одному із провідних заводів міста свідчить про те, що таїк дні є важливою і потрібною формою зв'язків кафедр університету з робітничим класом міста. На День науки в заводський клуб прибуло понад 250 робітників, серед яких було багато представників трудової молоді. Для них доповіді викладачів кафедри мали не лише пізнавальне, а і велике виховне значення.

Н. КАЛЮЖКО,
доцент.

СПОРТ

вості ім. М. В. Ломоносова. Все вирішилось в останній день змагання. В заключній зустрічі наші спортсмени перемогли харчовиків і підтвердили звання найсильніших. На третьому місці — команда Київського інженерно-будівельного інституту.

За збірну університету виступали майстри спорту В. Гребенкін, Ю. Табачник (фізфак, IV курс), М. Нісевич, М. Горбатов (мехмат, II, III курс), Е. Пергамент (хімфак, II курс), кандидат в майстри спорту Т. Кушнір (хімфак, V курс).

Треба відзначити, що команда Одеського держуніверситету, посівши II місце, показала впевнену і змістовну гру і гідну західниця звання чемпіонів СРСР серед спортивклубів вузів.

В центральному шаховому клубі відбулась спартакіада вузів м. Одеси з шашок. Всім найсильнішим студентським командам вийшли на старт цих змагань. Збірна нашого університету — минулорічний переможець — відряду захватила лідерство. Цікаво і захоплюючо була боротьба з командою інституту харчової промисло-

твої атеїстичної позиції студентської молоді. Тут аналізуються методичні питання досліджуваної проблеми, а також роль викладача як центральної фігури науково-атеїстичного процесу в вищій школі. Монографія рекомендується викладачам вузів та науковим працівникам.

Мета посібника «Супутник класного керівника» (М. Проповіщене, 1981) — надати методичну допомогу класним керівникам IV—X класів в проведенні виховної роботи з учнями з врахуванням особливості

Л. КУШНАРЬОВА,
бібліотекар.

3 стор.

Наукова бібліотека

А. Н. Кожін, О. А. Крілова, В. В. Одинцов. «Функціональні типи російської мови». Це учбовий посібник для студентів філологів. (М., Вища школа, 1982). Пісбіник охоплює основні аспекти учбової програми із стилістики російської мови для студентів філологічних спеціальностей університетів.

Цей посібник складається із таких частин: I — основні положення стилістики мови і мо-

інформує

мови в структурі тексту, про компоненти стилістики тексту. У посібнику використовувались тексти із художніх творів, публіцистики і офіційних документів. В кінці є бібліографія.

Монографія «Виховання активної атеїстичної позиції студентської молоді» (Київ, Вища школа, 1982) присвячена дослідженню важливої проблеми науково-атеїстичної роботи у вищій школі — вихованню активної атеїстичної позиції студентської молоді. Текст посібника складається з п'яти глав: «Атеїзм як релігійна альтернатива релігії», «Атеїзм як релігійна альтернатива релігії».

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

ВИКЛАДАЧІ І ВИПУСКНИКИ НОВОРОСІЙСЬКОГО
(ОДЕСЬКОГО) УНІВЕРСИТЕТУ
В ГРОМАДСЬКУМУ ЖИТТІ ОДЕСИ

В період назрівання першої російської революції прогресивно настроєні викладачі і випускники університету взяли активну участь в громадському житті Одеси. Їх громадянська активність сприяла пробудженню суспільної свідомості і зростанню революційних настроїв серед інтелігенції і робітничого класу.

На рубежі минулого століття група вчених університету взяла участь, зокрема, в зборах Одеського літературно-артистичного товариства. Товариство пропагувало літературно-естетичну спадщину класиків, сприяло розвитку прогресивних тенденцій в літературному, художньому, науковому і театральному житті Півдня.

Активними учасниками товариства були відомі літератори І. О. Бунін, М. Л. Кропивницький, К. І. Чуковський, відомі художники К. К. Костанді, Г. О. Ладижинський, П. О. Нілус, скульптор Б. В. Едуардс та інші. Однією із особливостей товариства була наявність в його складі бувших народовольців: це сподвижник відомого революціонера Степняка-Кравчинського — Н. П. Цакні, учасник замаху на Олександра II, Е. М. Сидоренко та ін. Були серед них і випускники університету: С. Л. Чудновський, котрий нещодавно повернувся із застинків Петропавловської фортеці, О. С. Бориневич, який відбув заслання (пізніше відбув заслання (пізніше ві-

домий статистик, професор інституту народного господарства).

Із викладачів університету найактивнішу участь в справах товариства брав історик А. І. Маркевич. До того часу, правда, він був уже звільнений за спробу провезти революційні видання в Росію. За відгуками сучасників А. І. Маркевич був серйозним вченим, близким лектором і чудовою людиною. Його світогляд формувався під благотворним впливом ідей російських революціонерів-демократів. Це, очевидно, і було однією із головних причин громадської активності А. І. Маркевича. Найяскравіше вона проявила в формі публічної лекції. Великою популярністю користувались зокрема, лекції Маркевича про Толстого, Бєлінського, Некрасова, Шевченка, Горького. Їх відзначала пристрасність, зв'язок з сучасністю, віра в світле майбутнє Батьківщини. В публічній лекції «Причина літературної популярності Максима Горького» лектор, наприклад, заявляв аудиторії, що майбутнє Росії будуватиметься на колективних началах. Не дивно тому, що Маркевича-лектора знали не тільки в Одеському літературно-артистичному товаристві, але й на робітничих окраїнах Одеси. На його похоронах, як свідчать папери жандармського управління, були присутні робітники, і в їх числі — відомий революціонер.

опер Г. Ачканов.

Прокурор Одеського окружного суду вів дізнаття в справі «Про прочитання революційних промов і поширення прокламацій в Одеському літературно-артистичному товаристві». Не встиг закінчитись судовий розгляд, як почалось нове «прочитання революційних промов» вже самими членами літературного товариства. І тут ми також зустрічамо викладачів університету. В 1906 році разом з І. О. Буніним, О. І. Купріним, О. О. Богомольцем, К. К. Костанді та іншими, приват-доцент Р. М. Орженецький (в радянський час відомий статистик-академік) бере участь у виданні журналу «Дзвін». Автори «Дзвіну» закликали до боротьби з самодержавством. На титульний сторінці первого номеру журналу був надрукований заклик: «Вставай, подирайся, рабочий народ!». Далі слідував вірш О. Федорова: «Рабочий колокол звонить, и стонет, и зовет, позор тому, кто крепко спит, хвала, кто в бой идет!».

Сьогодні, звертаючись до минулого університету, його традицій і славетних імен, ми повинні віддати належну пошану скромним трудівникам прогресу — викладачам і випускникам, хто словом і справою наближав майбутню революцію.

Любов до Росії поєднувалася у них з почуттям обов'язку, почуттям дійовим, священним і благородним.

М. УПЕРЕНКО,
випускник
університету.

Я п'ю молоко, і об щастя співаю,
І зорі співають, ї співає земля.
Я п'ю молоко. День вже косу ховає,
І вечір-вівчар з косарем розмовля.

Кумок споезії

ВІРШІ НАТАЛКИ

Нatalka Чухрій навчається на I курсі філологічного факультету. Сама вона родом з Кодимського району, і за своїм рідним краєм, його людьми вчується у віршах Наталки. Її поетичним спробам, як переконяється читач запропонованої добірки, властиві щира лірична інтонація, тонке чуття образів можливостей слова. Хочеться вірити, що поетичний хист, помножений на систематичну працю, принесуть Наталці Чухрій радість творчих успіхів.

В. ПАНЧЕНКО,
доцент кафедри радянської літератури
та літератури народів СРСР.

ПОЛЯ

У поля безмежні кліче пам'ять,
де лишив мій батько борозну.
Я піду високими житами,
У волошок очі зазирну.
Вже сміється радісно колосся,
Дорогі обійми розкрива...
Тут стрічає маті срібні роси.
Це для неї жайворон співа...
Я зросла у золотому полі,
Од вітрові навчилася казок.
Тут хмарки, ягнятка білочолі,
З вітерцем пускалися в танок.
Юний дощик грав тут на сопілці,
Посміхалася райдуга ясна...
Я не можу не любити полів цих!
В них — душі земної глибини.

Я П'Ю МОЛОКО

Я п'ю молоко, таке тепло і пахуче,
І в грудях життя пломені, мов жар.
Вже вечір-вівчар на небесну кручу
Виводить і місяць, і зорі з кошар.
Я п'ю молоко з волошкового цвіту,
Я п'ю молоко із пісень жайворів.
Я п'ю молоко Будеївського літа.
Я п'ю молоко з сінокосу морів.

ЧУХРІЙ

Шо ти думаєш про мене?
Знову й знов гадаю я.
В шибку стука клен
зелений,
І ліне пісня солов'я.
А в саду так пахнуть
квіти,
Аж всміхається весна!
Теплим сонечком зігріта
Мріє вишня чепурна.
Після зустрічі з тобою
Все на світі розцвіло.
Знов надій голубої
Розгорнулося крило.

Я ніколи тебе не покличу,
Допомоги просити не стану.
Тільки серце, мов чайка,
кігиче:
Ти мене цілавав, некохану.
А за вікнами вітер рогоче,
Обриває знесилене листя,
І так холодно думам

дівочим!

До твоїх би думок
притулийтися...

Притулийтися б до рідного

серця,

Притулийтися б до чистого

слова,

Зазирнути б у очі-озерця.

Та в замірі краса калинова.

Я ніколи тебе не покличу,

Допомоги просити не стану.

Ти, як сніг, що упав

на обличчя:

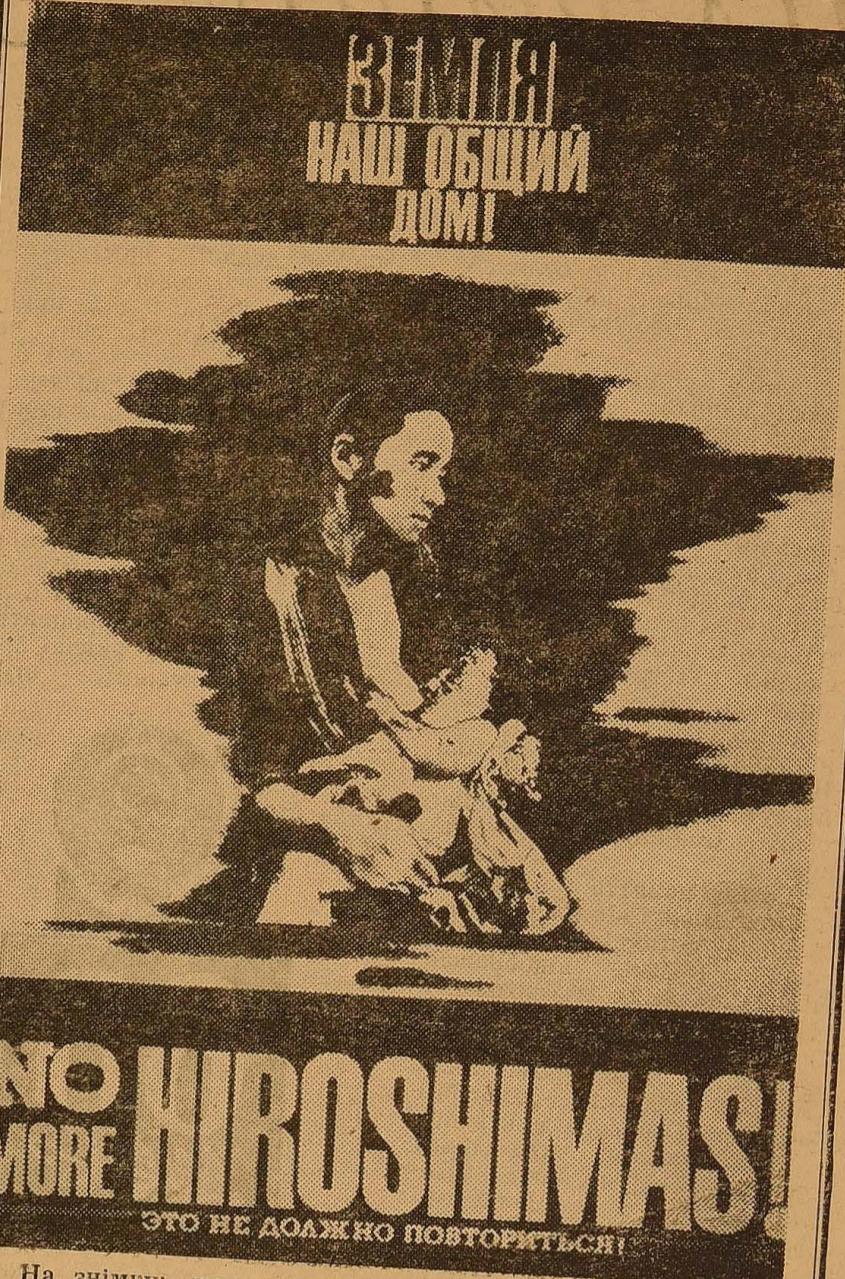
Сам вогонь запалив —

ї розтанув.

ЗАХОДТЬЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії,
24.

Плакат в боротьбі за мир

На знімку: репродукція плаката «Ядерному безумію — нет!» — друга премія. Автори — М. Авакумов і О. Волкова (СРСР).

Фотохроніка ТАРС.

Поради лікаря

ГІПЕРТОНІЯ

Серцево-судинні захворювання називають епідемією віку. Особливе місце серед них посідає артеріальна гіпертонія — одне з найпоширеніших на земній кулі захворювань серцево-судинної системи, яке має тенденцію вражати молодих людей.

Артеріальна гіпертонія слугує базою для розвитку атеросклерозу, хвороби серця. За сучасними поняттями гіпертонічна хвороба — це захворювання всього організму. Основні ознаки недугу — підвищений артеріальний тиск. Спочатку цей тиск підвищується періодично, має нестійкий характер, а згодом досягає сталих значних відхилень. У більшості людей одночасно з підвищенням кров'яного тиску починається головний біль, пізніше — запаморочення, біль в області серця, задишка, порушується сон. Головні причини цього захворювання — порушення нормальної діяльності центральної нервової системи, а точніше — це порушення взаємозв'язків нервових процесів (збудження і гальмування), що відбуваються в корі головного мозку. Порушення коркової діяльності проявляється під впливом негативних нервово-психічних факторів (нервово-психічних перевантажень, негативних емоцій), психічних травм, зловживання алкоголем, травм черепа, куріння і малорухомості).

Кровеносні судини, зв'язані з цими вищими вегетативними центрами, знаходяться в стані постійного напруження і живо реагують на будь-яке подразнення нервової системи. Це і призводить до підвищення артеріального тиску.

Потім порушується постачання крові серцю, ниркам і головному мозку, а це, в свою чергу, призводить до відхилень у діяльності центральної нервової системи, до послаблення функції м'язів серця.

Шлях боротьби з гіпертонічною хворобою. Перш за все — це позитивні емоції, нормалізація режиму (спати не менше 8 годин на добу, без перевантажень розподілити роботу). Дуже корисні заняття спортом, фізичною зарядкою, прогулянки на свіжому повітрі, водні процедури, купання у морі, солоно-хвойні ванні. Не можна перегріватись на сонці. Слід зменшити вживання солі, гострих страв, маринадів, солодощів, борошняних виробів. Рекомендується вживати овочі, фрукти, пісні сорті м'яса, птиці, молочні продукти. Згубно впливають, особливо у молодому віці, такі шкідливі для організму звички, як куріння й зловживання спиртними напоями.

Повне виліковування хвороби можливе, якщо хвороба розпізнана у ранній стадії і хорій виконує всі рекомендації лікаря.

І. ГЛУЩЕНКО,
лікар.

Редактор В. НІКОЛАЄВ.

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841). (На українському языку).